

Проблеми істини у філософії та науці

Підготував: МПЗ-1804, Гребенюк І.

Сутність істини

Істина має значення в метафізиці як щось неминуще і вічне, і ніколи бути не може ґрунтуватися на скороминущість і тлінність людського існування. Біблійний концепт істини - прообраз створеного світу, в якому поєднуються закони, що керують природою, і норми, що регулюють поведінку людини. Істина і Бог - центральні поняття віри, пов'язані з протиставлення земної і трансцендентної реальності, з опозицією сутності і явища.

Сутність істини

Філософська істина не існує як дане, вона є лише напрямок, рух від розгубленості до самосвідомості. Її питання важливіше, ніж її відповіді, і кожна відповідь стає новим питанням.

Сутність істини

Дуалізм (двоїсність, має не одне значення) світу служить передумовою переконання в єдиності істини. Невіддільність поняття істини від уявлення про подвійність буття. Істина - спроба подолати прагматизм земного буття і недосконалість повсякденного спілкування; наукова норма, покликана подолати недосконалість пізнання людиною світу.

Основні концепції істини

Прагматична концепція істини. Американський філософ Джон Дьюї (1859 1952) сенс істини бачить не в адекватності мислення буття, а в постійно зростаючій кількості гарантованих тверджень, які не абсолютні і не вічні, а тому підлягають коригуванню та вдосконаленню у міру виникнення нових ситуацій тривоги і сумнівів.

Основні концепції істини

Звідси і функціональна концепція істини, послідовно акцентує принцип практичної доцільності і забезпечує надійність провідної ідеї. Істинно те, у що краще вірити.

Основні концепції істини

Конвенціональна (договірна) концепція істини. Французький математик Анрі Пуанкаре (1854 - 1912) вважав, що наукове знання (або його логічні підстави) не відноситься до реального світу, а являє собою довільні угоди (гіпотези), які повинні служити найбільш зручному і корисного опису відповідних явищ.

Основні концепції істини

Будь-яка гіпотеза, на думку вченого, при першій нагоді і якомога частіше повинна піддаватися верифікації. Від гіпотези, яка не пройшла належну перевірку, слід відмовитися. Стало бути, досвід залишається єдиним джерелом істини, укладає Пуанкаре.

Основні концепції істини

Онтологічна (сущна) концепція. Людське пізнання мислиться ними перш за все як відносне розкриття таємниці конкретного буття і - з боку людини - усвідомлення істини буття, а значить - підпорядкування буття. Людина покликана утвердити себе в якості зберігача буття. Істина - це не стільки природне світло, освітлення реальності з боку людини, скільки впізнавання реальності, яке виявляє себе в людині, що досяг справжнього існування.

Основні концепції істини

У цьому сенсі істина - завжди результат індивідуального прориву до світу. Істина, отримана таким шляхом, завжди індивідуальна, жива і найбільше на світі боїться втілення, боїться стати загальноживаною і для всіх зрозумілою.

Теорія двоїстості істини

Найбільш поширена серед християнських теологів від Августина до Фоми Аквінського позиція теорії "двоїстої істини": істини розуму і істини віри існують окремо. За своєю суттю, теорія двоїстості істини була націлена на розмежування філософії і релігії. Одна і та ж істина може бути висловлена на мові Корану і на філософському мовою. Одне і те ж положення в Біблії може бути інтерпретовано дwoяко. "Богу богове, кесарю кесареве".

Помилка та його роль в пізнанні

Помилка - невідповідність знання його предмету, розбіжність суб'єктивного образу дійсності з його об'єктивним прообразом. Помилка є ректифікований момент процесу пізнання, який виникає і існує як одnobічність пізнання, закріплюється у свідомості обмеженим практичним інтересом окремої людини або класу.

Істина абсолютна, незмінна, тому що те, що відбивається в ній, не залежить від людини або мінливості обставин. Але істина і відносна, так як вірна лише в певному відношенні, по відношенню до конкретних властивостей, тимчасовим і просторовим умов. Абсолютна істина вірна як напрямок вектора космічної еволюції людства, як істина факту (існування якого безперечно і очевидно), як гносеологічний ідеал (до якого прагне пізнання). Відносна істина є неповне знання, обмежене конкретно-історичними умовами пізнавальної діяльності.

Висновки

Нерозривну єдність абсолютної і відносної істини в їх об'єктивності. Взаємодія між ними характеризує реальний пізнавальний процес, його спрямованість і структуру.

Істина абстрактна, тому що вона відволікається від конкретних обставин. Істина конкретна, тому що вона застосовна до будь-якого конкретного явища.

